

Arbetsplan Naturturism 2017

Innehåll

Bakgrund och syfte	4
Aktiviteter	6
Plan	8
Leveransplan	8
Kommunikationsplan	10
Uppföljnings- och utvärderingsplan.....	11
Arbete med horisontella mål	11
Budget	11
Organisation, ansvar och bemanning.....	12
Bilaga 1 Prioriteringar och fokusområden i landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.....	14

Ändringslogg för dokumentet

Version	Datum	Ändring	Signatur
1	2017-02-19		
2	2017-02-23		
3			

Bilagor

Bilaga nr	Dokument	Versionsdatum
Bilaga 1	Prioriteringar och fokusområden i landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet	
Bilaga 2		åååå-mm-dd
Bilaga 3		åååå-mm-dd
Bilaga 4		åååå-mm-dd

Bakgrund och syfte

Två av de specifika mål som Landsbygdsnätverket ska arbeta för under 2017 är att medlemsorganisationerna har utbytt erfarenheter nationellt och internationellt samt att medlemsorganisationernas förmåga att stödja utvecklingen av nya affärsmöjligheter på landsbygden har ökat. Genom aktiviteter genomförda av arbetsgruppen naturturism kommer gruppen att under 2017 verka för att nå dessa mål.

Arbetsgruppen Naturturism startade under våren 2015 utifrån ett initiativ från Ekoturismföreningen, LRF och Svenska Turistföreningen. Naturturism har en stor utvecklingspotential och som ett led i att utveckla branschen utifrån det ökade intresse som spås kommer arbetsgruppen, genom en rad aktiviteter, att bidra till att förutsättningar för en positiv utveckling stärks.

I så väl landsbygdsprogrammet som havs- och fiskeriprogrammet är konkurrenskraft prioriterat. Att skapa nya affärsmöjligheter är ett sätt att öka landsbygdens konkurrenskraft och kan därtill bidra till diversifiering som kan öka intresset för landsbygden hos nya grupper. Därmed bidrar Landsbygdsnätverkets insatser för nya affärsmöjligheter både till att förbättra kvaliteten i genomförandet av programmen och öka delaktigheten i landsbygdsutveckling.

Det finns också behov av inspiration och goda exempel på diversifierad verksamhet inom blåa och gröna näringar, exempelvis jordbruk och vattenbruk eller yrkesfiske och fisketurism. I den omställning som sker inom de gröna, blå och andra näringar på landsbygden friläggs både materiella och personliga resurser vars potential kan utnyttjas till nya verksamheter.

Definition av begreppet naturturism

Det finns ingen officiell definition av begreppet naturturism. Däremot har World Tourism Organization (UNWTO) gett rekommendationer som utgjorde grunden för den svenska publikationen Turismens begreppsnyckel (Turistdelegationen 1995). Den svenska definitionen av turism är sedan dess *"Turism omfattar människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för kortare tid än ett år för fritid, affärer eller andra syften"*.

Den definition som VisitSweden har utvecklat och som har antagits av Svensk Turism är följande: *"Naturturism är förflyttad konsumtion i form av aktiviteter, boende, måltider och andra turismtjänster där själva naturupplevelsen är i centrum"*.

Den definition av begreppet naturturism, som bland annat Ekoturismföreningen använder är; *"Naturturism är turism, där naturen är reseanledningen"*.

Turism är sålunda per definition förflyttad konsumtion. Naturen är idag en av de viktigaste reseanledningarna för ett stort antal turister. Betydande delar av naturturismen sker på landsbygden och där används även det snarlika begreppet landsbygdsturism, där landsbygdens erbjudanden är reseanledningen.

Potential för svensk naturturism

Prognoserna för besöksnäringen pekar på fortsatt global tillväxt, med stor potential för Sverige att hävda sig internationellt, inte minst genom landets rika natur- och kulturarv. Näringen erbjuder också i hög grad arbete för ungdomar och personer med utländsk bakgrund. En övergripande målbild är att svensk besöksnäring kontinuerligt stärker sin internationella konkurrenskraft och fortsätter att växa.

En stor del av företagarna inom naturturismbranschen är enmansföretag med många så kallade livsstilsföretagare även om vi ser en ökad professionalisering av företagen. För att kunna utveckla branschen utifrån det ökade intresset för natur- och kulturturism som finns, är branschen i behov av att få

stöd i en rad utmaningar. Kort handlar det om att ge förutsättningar för att branschen ska mogna och bli internationellt konkurrenskraftig.

Branschens kunder är både internationella och inhemska. Även om produkterna till viss del är lika, ser affärslogiken olika ut. De internationella kunderna fångas upp genom den generella Sverigebilden som media och Visit Sweden förmedlar. Här är bedömningen att det finns en enorm utvecklingspotential, inte minst när stora länder i Asien växer in i medelklass med ett kraftigt ökat resande.

De inhemska kunderna har ofta ett intresse med sina rötter i den ideella sektorns friluftsliv. Det är genom friluftslivets föreningsstruktur som många intresse för naturen väcks och i förlängningen kan detta leda till att mer specifika upplevelser och kompetenser efterfrågas och konsumeras.

För många människor sker introduktionen till naturupplevelser genom ett aktivt friluftsliv. Något som i förlängningen innebär en utveckling till att människorna ställer högre krav på sina naturupplevelser. Det kan då till exempel handla om guider, utbildningar, boende, och infrastruktur. Det finns därför ett stort värde av att utveckla och stimulera samspelet mellan ideell och privat sektor. Den kommersiella naturturismen ska vara av hög kvalitet och kunna verka sida vid sida med friluftslivet.

Naturturism är både en väg in till en ökad miljömedvetenhet men också miljöaktiviteter i praktiken. Det krävs genomtänkta aktiviteter och en generell hållning som uppmuntrar att naturturismen ger så lite miljö- och naturstörande avtryck som möjligt. Dessutom är hållbarhet ett viktigt försäljningsargument i en globalt ökande konkurrens inom besöksnäringen.

Behov av stärkande insatser

Grunden för all natur- och ekoturism är kunder och enskilda entreprenörer. Det är viktigt att öka kunskapen om branschens möjligheter och utmaningar liksom dess svagheter och styrkor. Kunskap som omgående kan komma till användning för att stärka genomförandet av landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet och det operativa programmet för lokalt ledd utveckling inom regionala och sociala fonder samt för att stärka olika aktörers arbete med att främja ett ökat företagande inom naturturismbranschen och lokal utveckling på landsbygden.

Det finns ett stort behov av kunskapshöjande insatser inom och om naturturismbranschen i syfte att på olika sätt främja en positiv utveckling av en bransch med potential. Likaså finns det ett behov av att öka kontaktytorna mellan offentliga och privata aktörer och samhället i övrigt. En stor utmaning för att få naturturismnäringen att lyfta ligger just i att få till en hållbar samverkan mellan privata, ideella och offentliga aktörer både lokalt, regionalt och nationellt.

De behov som arbetsgruppen ska möta är i första hand att samla in, sammanställa och sprida kunskap om naturturismbranschens behov och förutsättningar så att Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer blir stärkta i sina förmågor att stödja en bransch med potential. Det är viktigt att myndigheter och organisationer både på lokal, regional och nationell nivå får en ökad kunskap om de svagheter, framgångsfaktorer och möjligheter som finns för den relativt nya gren inom svensk besöksnäring som handlar om natur- och kulturturism.

Det pågår i dag en rad åtgärder för att möta dessa behov hos olika aktörer. Bland annat har Arena för tillväxt tillsammans med Visita publicerat en handbok, Besöksnäringen lyfter – en guide för ökad tillväxt inom den lokala besöksnäringen, som är riktad till beslutsfattare, tjänstemän och företagare. Svensk Turism AB har under 2016 fått uppdraget att samordna arbetet med att ta fram en nationell delstrategi för svensk naturturism. Ett uppdrag som är ett direkt resultat av arbetsgruppen naturturism arbete.

En unik plattform

Arbetsgruppen för naturturism är idag en unik mötesplats där representanter för naturturismens näring, branschorganisationer och den offentliga sektorns olika aktörer möts och tillsammans kan processa frågor rörande stärkt konkurrenskraft för landsbygdsens företag vad gäller natur- och kulturturism. Det finns inte i dag en motsvarande plattform där en bred dialog med företrädare för branschen och den offentliga sektorn gemensamt kan diskutera och initiera behov av insatser. Arbetsgruppen kan därmed fånga upp relevanta frågeställningar som går att mata in till den *Nationella delstrategin för svensk naturturism* samt till *Utredningen om en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring, N 2016:4*.

Tabell 1. Koppling mellan specifika och operationella mål.

Specifikt mål	Operationella mål
Medlemsorganisationerna har utbytt erfarenheter nationellt och internationellt	Arbetsgruppens ska ha deltagit i internationellt erfarenhetsutbyte om natur- och kulturbranschens potential och utveckling.
Medlemsorganisationernas förmåga att stödja utvecklingen av nya affärsmöjligheter på landsbygden har ökat.	<p>Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer har fått en ökad kunskap och förståelse om natur- och kulturturismbranschens förutsättningar och potential.</p> <p>Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer som har ett intresse av natur- och kulturbranschens utveckling upplever att de har fått redskap som stärker dem i rollen driva på och stödja branschens utveckling.</p> <p>Arbetsgruppen ska ha gjort samlade inspel till den <i>Nationella delstrategin för svensk naturturism</i> samt till <i>Utredningen om en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring, N 2016:4</i>.</p>

Aktiviteter

Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer har fått en ökad kunskap och förståelse om natur- och kulturturismbranschens förutsättningar och potential.

1. För att uppmärksamma natur- och kulturbranschens behov av insatser på policynivå ska en podd produceras med utgångspunkt från den *Nationella delstrategin för svensk naturturism* samt om *Utredningen om en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring, N 2016:4*. Hållbarhetsaspekterna vad gäller social, ekologisk som ekonomisk hållbarhet, är frågor som är viktiga att lyfta i podden.

Uppföljning av den podd som arbetsgruppen tidigare har producerat visar på en stor spridning med många lyssnare. Detta talar för att ämnet väcker ett stort intresse och engagemang.

2. För att öka den generella kunskapen och medvetenheten om branschens potential och behov av insatser kommer ett av Landsbygdsnätverkets nyhetsbrev under 2017 ha tema naturturism. Även här är det angeläget att lyfta hållbarhetsperspektiven.

Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer som har ett intresse av natur- och kulturbranschens utveckling upplever att de har fått kunskap och redskap som stärker dem i rollen driva på och stödja branschens utveckling.

1. För att ta fram kunskap om naturturismföretagarna framgångsfaktorer och hinder utifrån en rad perspektiv som till exempel affärsmässighet, hållbarhet, utbildning, digitalisering och samverkan ska arbetsgruppen genomföra en kvalitativ undersökning som bygger på djupintervjuer med ett antal aktörer inom naturturism. Studien ska vara ett underlag i det fortsatta arbetet med att ta fram metoder för att utveckla hållbara och affärsmässiga företag.
2. Kompetensutveckling och framtida utbildningar inom naturturism är en viktig del av branschens utveckling. Offentliga aktörer kan bidra för att stärka strukturerna kring framtidens naturturism. Om vi tror att naturturismen har potential att växa behöver vi långsiktigt kunna erbjuda bra utbildningar som kombinerar kunskap om naturen i olika avseenden med entreprenörskap, marknadsföring, digitalisering. Fortsatt arbete behöver göras inom området utifrån arbetsgruppens och Tillväxtverkets tidigare studier och analyser samt utifrån Jordbruksverket enkätstudie om fisketurism. Genom arbetsgruppens olika aktiviteter kan värdefulla inspel samlas in för att ge input till behovsanalysen.
3. För att stärka kunskapen om naturturismens framgångsfaktorer ska Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer bjudas in till en spridningskonferens bland annat om de resultat från den intervjuundersökning med aktörer inom naturturism som arbetsgruppen ska genomföra. Medlemsorganisationerna ska också ges möjlighet genom konferensen att göra inspel till den *Nationella delstrategin för svensk naturturism* samt till *Utredningen om en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring, N 2016:4*.
4. För att ge naturturismföretagare och stödjande aktörer ökad kunskap om hur de enskilda företagarna kan stärka sin konkurrenskraft, bland annat för att kunna möta en ökad kundvolym, inte minst utifrån ett internationellt perspektiv, ska en handbok med konkreta råd och tips tas fram. Resultat från den intervjustudie som skall genomföras med naturturistföretagare som målgrupp kommer bland annat att ligga som grund till handboken. Likaså kommer resultaten från arbetet med delstrategi för svensk naturturism och slutsatser från spridningskonferensen att utgöra en viktig källa. Handboken kan till exempel både innehålla goda exempel från den kvalitativa studien med djupintervjuer och en handfast del med goda råd.

Arbetsgruppen ska ha gjort samlade inspel till den *Nationella delstrategin för svensk naturturism* samt till *Utredningen om en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring, N 2016:4*.

1. Med anledning av pågående policyarbete på nationell nivå i syfte att stärka natur- och kulturturismen i Sverige ska arbetsgruppen gemensamt göra inspel till dessa processer. Utredningen om en sammanhållen politik ska redovisas senast den 1 december 2017. Den nationella delstrategin ska redovisas senast 31 oktober 2017.

Arbetsgruppens ska ha deltagit i internationellt erfarenhetsutbyte om natur- och kulturbranschens potential och utveckling.

1. För att öka kunskapen om natur- och landsbygdsturism utifrån ett europeiskt perspektiv ska arbetsgruppen ges möjlighet att delta i europeiska träffar.

Plan

Leveransplan

Nedanstående tabell omfattar samtliga leveranser som ska tas fram.

Namn på leverans	Ansvarig genomförare	Leveransmottagare	Start-tidpunkt	Färdig-tidpunkt
Podd Planering Inspelning Publicering		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer	Höst	
Nyhetsbrev Planering Produktion Publicering		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer	Höst	
Kvalitativ studie Planering Genomförande av intervjuer Avstämning med arbetsgrupp Analys Rapport Spridning	Urban Laurin, Företagarna	Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer	Vår Mars Mars-April Mars-April April-Maj Maj-Juni Höst	Juni-Juli
Analys och spridning av kunskap om kompetensbehov Identifiering av fortsatt behov Fördjupad studie Spridning		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer	Sommar April Juni-Aug Höst	
Handbok		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer, naturturismföretagare	Höst/vinter	

Förberedelse Produktion av innehåll Layout Spridning			Juni/Juli Okt-Nov Nov Dec	
Spridningskonferens Förberedelse Inbjudan Genomförande		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer, naturturismföretagare	Höst/vinter Juni Augusti Nov?	
Inspel till policydokument Besök utredare N2016:4 Produktion av underlag till huvudsekreterare Avstämning med arbetsgrupp Inskickande av förslag		Sekretariatet för statlig utredning samt nationell delstrategi	Vår, höst, vinter 2017-01-24 Mars Mars Mars	
Telefonmöte med arbetsgrupp Träff med arbetsgruppen		Arbetsgrupp	Mars April Maj 2017-01-17 Juni? Sep?	
Deltagande på nationella träffar arrangerade av Landsbygdsnätverket Nationell leaderträff, Höga Kusten Nationell nätverksträff		Arbetsgrupp	16-17 maj Nov	

Internationellt erfarenhetsutbyte Delta på europeisk konferens om hållbar landsbygdsturism		Arbetsgrupp, Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer	2017-02-16	
Uppföljning och utvärdering Samlad uppföljning av arbetsgruppens arbete Utvärdering av aktiviteter sker i anslutning till varje aktivitet.		Arbetsgrupp, Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer, Landsbygdsnätverkets styrgrupp	2017-12-15	

Kommunikationsplan

Namn på leverans	Ansvarig genomförare	Målgrupp	Start-tidpunkt	Planerad färdig-tidpunkt	Färdig-tidpunkt
Podd		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer			hösten
Nyhetsbrev		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer			hösten
Kvalitativ studie		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer	2017-10-01	2017-11-31	
Analys av kunskap om kompetensbehov		Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer	2017-12		

Handbok		Landsbygdsnätverks medlemsorganisat ioner Natur- och kulturturismföreta gare	2017-10-01	2017-11-31	
Spridningskonferens		Landsbygdsnätverks medlemsorganisat ioner	2017-08	2017-11	

Uppföljnings- och utvärderingsplan

En uppföljning ska göras för att mäta om de operationella målen har nåtts. Därtill ska Landsbygdsnätverket till kommissionen redovisa statistik rörande antalet deltagande vid olika aktiviteter, antalet publikationer m.m.

För att de operationella målen ska kunna följas upp ska en utvärdering göras efter varje aktivitet.

Inför varje styrgruppsmöte, vilket innebär en gång per kvartal, ska arbetsgruppen redovisa vad som gjorts med koppling till de specifika målen. I de fall uppföljningar och utvärderingar gjort ska resultaten redovisas. Redovisningen av statistik till kommissionen görs en gång per år.

Gruppen ska också avsätta tid för att utvärdera det egna arbetet.

Arbete med horisontella mål

I de aktiviteter som arbetsgruppen genomför ska horisontella frågeställningar beaktas:

- Hållbarhetsaspekter (ekologiska, sociala och ekonomiska)
- Social inkludering (Integration, tillgänglighet, jämställdhet)

Vad gäller kommunikationskanaler kommer vi att använda oss av nätverkets kanaler som är framtagna för att nå en bred målgrupp, det vill säga även de som vi traditionellt kanske inte når.

Det mesta av planeringsarbetet som görs inför olika aktiviteter sköts via telefon- och mejlkontakter.

Vid bokning av konferensanläggningar framförs alltid önskemål om lokalproducerade råvaror i första hand.

Gruppens deltagare uppmanas att välja miljömässigt hållbara transportalternativ till möten i första hand.

Digitalisering är en viktig förutsättning för branschens utveckling. Därför kommer detta perspektiv att beaktas både i den intervjustudie som ska göras likaså vad gäller innehållet i spridningskonferensen.

Gruppen ska undersöka möjligheter att kunna följa spridningskonferensen via länk.

Budget

Aktivitet	Kommentar	2017
-----------	-----------	------

Arvode ordförande	Arvode 4 h/mån	18 000
Kvalitativ studie	Ersättning utredare	50 000
	Arvode bearbetning arbetsgrupp 4 h/pers (3 personer) 375 kr/h	4 500
Behovsanalys utbildningar		40 000
Handbok	Arvode 8 h/pers (2 personer) 375 kr/h	6 000
	Layout och tryck (digital produkt?)	10 500
Podd	Journalist	10 000
	Arvode, 2 personer	6 000
Spridningskonferens	60 deltagare	40 000
Möten arbetsgrupp inkl ordf 2 träffar	Arvode 8 h/pers (9 personer) 375 kr/h	54 000
	Resor	27 000
Internationellt erfarenhetsutbyte		17 000
Deltagande på nätverksträffar	Nationell leaderträff (1 pers)	11 000
	Nationell nätverksträff (1 pers)	3 000
	Resor och hotell nätverksträff	3 000
Summa		300 000

Organisation, ansvar och bemanning

Namn	Organisation	Telefon	E-post
Ordförande			
Leif Öster	Ekoturismföreningen	070-555 81 55 0226-31100	leif@idalarna.se
Kanslirepresentant			
Beata Allen	Landsbygdsnätverket	036-15 59 28	Beata.allen@jordbruksverket.se
Övriga ledamöter			
Per Jiborn	Ekoturismföreningen	0733-74 59 95	per@naturensbasta.se
Urban Laurin	Företagarna		urban.laurin@telia.com
Daniel Melin	Jordbruksverket	036-15 59 14	daniel.melin@jordbruksverket.se
Göran Wallin	Lokalt ledd utveckling	070-648 90 21	50.wallin@gmail.com
David Levrén	LRF		david.levren@lrf.se

Berit Löfgren	Länsstyrelsen Gävle	010-225 14 36	berit.lofgren@lansstyrelsen.se
Ingvar Jundén	Naturvårdsverket	010-698 13 43	ingvar.junden@naturvardsverket.se
Per Jobs	SeFF, Sveriges fisketurismföretagare	070-532 24 67	info@fishyourdream.com
Lennart Andersson	Skärgårdarnas Riksförbund	0270-28 55 39, 070 816 84 11	lennander39@gmail.com
Per Sonnvik	SLU CNV	018-672444	per.sonnvik@slu.se
Ersättare: Eva Sandberg		018-672447	eva.k.sandberg@slu.se
	STF Svenska turistföreningen		@stfturist.se
Lennart Swärdh, Paradis Konferens & Fiskecamp	Sveriges Fiskevattenägareförbund	070-575 11 44	lennart@paradisfiskecamp.se
Ersättare: Peter Lundgren, Gärdsholmens Skärgårdshemman (ersättare)		070-962 28 50	info@gardsholmen.se
Christina Radelius	Tillväxtverket		Christina.radelius@tillvaxtverket.se
Anna Hag	Visita	070-338 25 69	a.hag@visita.se
Landsbygds- nätverkets kansli			
Kommunikatör			
Tommy Nilsson	Landsbygdsnätverket	036-15 52 22	tommy.nilsson@jordbruksverket.se
Administratör			
Marie Söderström	Landsbygdsnätverket	036-15 50 98	marie.soderstrom@jordbruksverket.se

Bilaga 1 Prioriteringar och fokusområden i landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.

De områden som är prioriterade inom landsbygdsprogrammet 2014–2020 är:

1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk och på landsbygden, med särskild inriktning på följande:

- a) Främja innovation, samarbete och utveckling av kunskap på landsbygden.
- b) Stärka banden mellan jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljökvalitet.
- c) Främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk.

2. Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk, med särskild inriktning på följande:

- a) Konkurrenskraft, omstrukturering, diversifiering inom jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk.
- b) Underlätta för unga med rätt kompetens att starta företag inom jordbruk, trädgård samt rennäring.

3. Förbättra djurvälstånd och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter, med särskild inriktning på följande:

- a) Förbättra konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja samt bättre djurvälstånd.

4. Återställa, bevara och förbättra ekosystem kopplade till jord- och skogsbruket, med särskild inriktning på följande:

- a) Återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden.
- b) Förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel.
- c) Förebygga markerosion och förbättra markskötseln.

5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidneutral och klimattålig ekonomi inom jordbruket, med särskild inriktning på följande:

- b) Effektivisera energianvändningen inom jordbruket.
- c) Främja tillgång till och användning av energi från förnybara källor och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel.
- d) Minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak.

6. Främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden, med särskild inriktning på följande:

- a) Främja diversifiering, utveckling och skapande av nya småföretag och arbetstillfällen.
- b) Främja lokal utveckling på landsbygden.

c) Anläggning och projektering av passiv bredbandsstruktur.

De områden som är prioriterade inom havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 är:

1. Främjande av ett hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske, genom följande specifika mål:

- a) Stöd till stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring.
- b) Bättre konkurrenskraft och lönsamhet för vattenbruksföretag, även inbegripet bättre säkerhets- och arbetsförhållanden, särskilt för små och medelstora företag.
- c) Skydd och återställande av den biologiska mångfalden i vattenmiljöer och förbättring av ekosystemen som rör vattenbruk, samt främjande av ett resurseffektivt vattenbruk.
- d) Främjande av ett vattenbruk med höga nivåer av miljöskydd, djurs hälsa och välbefinnande samt folkhälsan och allmän säkerhet.
- e) Utveckling av nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.

2. Främjande av ett hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat vattenbruk, genom följande specifika mål:

- a) Stöd till stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring.
- b) Bättre konkurrenskraft och lönsamhet för fiske- och vattenbruksföretag, inom fisket inbegripet det småskaliga kustfisket och bättre säkerhets- och arbetsförhållanden och inom vattenbruket särskilt små och medelstora företag.
- c) Utveckling av nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.
- d) En bättre marknadsordning för fiskeri- och vattenbruksprodukter.

3. Främjande av genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken, genom följande specifika mål:

- a) Tillgång till vetenskapliga rön och datainsamling.
- b) Stöd till kontroll och tillsyn, förbättrad institutionell kapacitet och en effektiv offentlig förvaltning.

4. Ökning av sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen, genom följande specifika mål:

- a) Främjande av ekonomisk tillväxt, social delaktighet, nya arbetstillfällen och arbetskraftsrörlighet i de kust- och inlandssamhällen som är beroende av fiske och vattenbruk.
- b) Diversifiering av verksamheten inom fisket och till andra sektorer av den marina ekonomin.

5. Främjande av saluföring och beredning, genom följande specifika mål:

- a) En bättre marknadsordning för fiskeri- och vattenbruksprodukter.
- b) Uppmuntra till investeringar inom berednings- och saluföringssektorn.

6. Främjande av genomförandet av den integrerade havspolitik

